

**TURUN
YLIOPISTO**

Koettu seksuaalinen häirintä opiskelijatapahtumissa ja siihen reagointi

Luokanopettajan tutkinto-ohjelma, Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos

Kandidaatintutkielma

Aino Rantala

Pinja Luoma

13.4.2026

Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Luokanopettajan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Aino Rantala & Pinja Luoma

Otsikko: Koettu seksuaalinen häirintä opiskelijatapahtumissa ja siihen reagointi

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Johanna Tigert

Sivumäärä: 34 sivua

Päivämäärä: 13.4.2026

Tässä tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, millaista seksuaalista häirintää opiskelijat ovat kokeneet opiskelijoiden ainejärjestöjen järjestämissä opiskelijatapahtumissa ja onko häirintäkokemukset vaikuttaneet tapahtumiin osallistumiseen jollain tapaa. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten laitoksen opiskelijoiden yhteinen ainejärjestö on reagoinut seksuaaliseen häirintään ja millaisia toimintaohjeita häirintäyhdyshenkilöille on asetettu.

Tutkimus toteutettiin strukturoidulla kyselyllä, joka lähetettiin sähköpostitse kaikille erään Turun yliopiston laitoksen opiskelijoille. Kyselyyn vastasi 95 opiskelijaa. Otimme yhteyttä laitoksessa toimivan ainejärjestön häirintäyhdyshenkilöön kysyäksimme häirintäyhdyshenkilölle asetettuja toimintaohjeita liittyen koettuun seksuaaliseen häirintään. Osa aineistostamme perustuu hänen henkilökohtaiseen tiedonantonsa.

Tutkimuksen tulokset näyttävät, että opiskelijoiden yleisimmät koetun seksuaalisen häirinnän muodot ovat seksuaalissävytteiset kommentit sekä fyysinen häirintä, joka pitää sisällään luvatta koskettelun ja puristelun. Opiskelijat ovat koettuaan seksuaalista häirintää vältelleet yksin jäämistä tapahtumissa sekä kotiin kulkemista yksin. Osa seksuaalista häirintää kokeneista ovat jättäytyneet pois tapahtumista kokemansa vuoksi. Suurin osa vastaajista kertoi kokemuksistaan jollekin läheiselleen häirintäyhdyshenkilön sijaan. Kyselyn tulokset osoittavat, että opiskelijat eivät koe hyötyvänsä yhteydenotoista häirintäyhdyshenkilöön koettuun seksuaaliseen häirintään liittyen.

Tutkimuksen tulokset ovat hyödyksi opiskelijatapahtumia järjestäville ainejärjestöille, sillä opiskelijoiden kokemusten ja näkemysten perusteella seksuaaliseen häirintään liittyviä puuttumiskeinoja voidaan jatkossa kehittää matalammalla kynnyksellä saavutettaviksi.

Avainsanat: seksuaalinen häirintä, opiskelijatapahtuma, ainejärjestö, häirintäyhdyshenkilö

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Teoriatausta	8
2.1	Seksuaalisen häirinnän eri muodot	8
2.2	Mahdollisia häirintään johtavia syitä	10
2.2.1	Sosiaaliskognitiivinen teoria	10
2.2.2	Alkoholin vaikutus sosiaaliseen käyttäytymiseen	10
2.3	Häirintä subjektiivisena kokemuksena	11
2.4	Häirintäyhdyshenkilön toimintaohjeet	12
2.4.1	Häirintäyhdyshenkilön esittely opiskelijatapahtumissa	12
2.4.2	Häirintäyhdyshenkilön toimintaohjeet seksuaaliseen häirintään liittyen	12
2.4.3	Jatkotoimenpiteet tarvittaessa	14
3	Tutkimuskysymykset	16
4	Tutkimusmenetelmä	17
4.1	Tutkimuksen osallistujat	17
4.2	Tutkimuksen toteutus	18
4.3	Aineiston käsittely	19
4.4	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	19
5	Kyselyn tulokset	21
5.1	Seksuaalisen häirinnän ilmenemismuodot opiskelijatapahtumissa	21
5.2	Koetun seksuaalisen häirinnän esiintyvyys opiskelijatapahtumissa eri sukupuolten keskuudessa	23
5.3	Häirinnän vaikutus opiskelijatapahtumiin osallistumiseen	24
5.4	Kokemukset seksuaaliseen häirintään reagoinnista	24
6	Pohdinta	26
6.1	Häirinnän vaikutukset opiskelijayhteisössä	27
6.1.1	Vaikutukset yksilötasolla	27
6.1.2	Vaikutukset yhteisötasolla	27
6.2	Jatkotutkimusehdotukset	28

Lähteet

29

Liitteet

33

1 Johdanto

Turun yliopiston opiskelijat mieltävät yleisesti opiskelijayhteisönsä yhteisölliseksi ja aktiiviseksi. Samanaikaisesti yhteisön järjestämissä opiskelijatapahtumissa opiskelijat kohtaavat seksuaalista häirintää, vaikka tapahtumien pitäisi yhdistää ihmisiä, ei loukata. Keskustelu seksuaalisesta häirinnästä ja sen kokemisesta on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti, kun yhteiskunnallinen tietoisuus tasa-arvosta ja yksilön oikeuksista on kasvanut.

Suomen tasa-arvolaissa seksuaalinen häirintä on määritelty seuraavasti: ”sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri” (Tasa-arvolaki 609/1986, 7 §). Seksuaaliseen häirintään lukeutuu muun muassa vihjailu, ehdottelu, vaatiminen, fyysinen koskettaminen, raiskaus tai sen yritys, sekä seksuaalisesti virittyneet vitsit, puheet ja kysymykset. Fyysisen ympäristön lisäksi häirintää tapahtuu internetin ja puhelimen välityksellä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, 2022.)

Seksuaalinen häirintä on Väestöliiton (2025) mukaan jossain määrin sukupuolittunut ilmiö, sillä useimmiten häirintää kokeva on nainen ja tekijänä mies. Siitä huolimatta seksuaalista häirintää voi kokea kuka tahansa. On arvioitu, että miesten ja poikien on naisia ja tyttöjä vaikeampi puhua sekä hakea apua liittyen seksuaaliseen häirintään, ja myöntää se, että hekin voivat tulla seksuaalisesti häirityksi (Stemple & Meyer, 2014, viitataan teoksessa Aronson ym., 2016, s. 411). Seksuaalisessa häirinnässä tekijä voi olla uhrille tuttu tai tuntematon ja edustaa mitä sukupuolta tahansa (Väestöliitto, 2025).

Seksuaalinen häirintä saattaa vaikuttaa negatiivisesti opiskelijoiden fyysiseen, psyykkiseen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin (Mielenterveystalo, 2022). Hyvinvoinnin horjuessa yleinen jaksaminen voi kärsiä ja heikentyä, ja tämä taas saattaa vaikuttaa opintojen etenemiseen. Seksuaalisen häirinnän negatiiviset vaikutukset voivat ulottua yksilötasolta myös yhteisöihin muokaten niiden toimintaa ja vaikuttaen opiskelijoiden osallistumishalukkuuteen.

Pidämme aihetta merkityksellisenä ja ajankohtaisena, sillä omien havaintojemme perusteella seksuaalista häirintää näyttää esiintyvän opiskelijatapahtumissa. Tutkimuksella halusimme selvittää, millaisia puuttumiskeinoja seksuaaliseen häirintään tapahtumia järjestävillä toimijoilla on ja millaisia jatkotoimenpiteitä tilanteista saattaa seurata. Strukturoidun kyselyn pohjalta selvitimme, saivatko seksuaalista häirintää kokeneet apua tilanteesta selviämiseen joko tapahtumahetkellä taikka myöhemmin.

Turun yliopiston ylioppilaslautakunnan (TYY) jäsenille suunnatuilla nettisivuilla kerrotaan, että TYY:n häirintäyhdyshenkilöt neuvovat ja tukevat muun muassa häirintää kokeneita opiskelijoita. Rikoksiin liittyvissä tapauksissa häirintäyhdyshenkilö voi toimia häirintää kokeneen tukena ja auttaa asian eteenpäin viemisessä oikealle taholle. Häirinnästä syytettyyn voidaan ottaa yhteys häirintäyhdyshenkilön toimesta, mikäli häirintää kokenut näin toivoo. Jatkotoimenpiteitä tai yhteydenottoja ei siis tehdä ilman häirintää kokeneen suostumusta. (Turun yliopiston ylioppilaslautakunta, n.d.)

Koetusta häirinnästä kerrotaan usein ensisijaisesti omalle läheiselle, esimerkiksi puolisolle, ystävälle tai perheenjäsenelle. Häirinnästä ilmoittaminen viralliselle taholle on tärkeää, sillä se mahdollistaa tilanteeseen puuttumisen ja häirintään syyllistyneen saattamisen vastuuseen teoistaan. Turun yliopiston opiskelijat voivat ilmoittaa kokemastaan häirinnästä esimerkiksi opiskelijajärjestön edunvalvonnalle tai opiskelijajärjestöstä valitulle häirintäyhdyshenkilölle, yliopiston tasa-arvovastaavalle tai vakavimmissa tapauksissa poliisille.

Opiskelijoiden ainejärjestöt koostuvat alan opiskelijoista. Ainejärjestöjen tehtäviin kuuluu oman alan opiskelijoiden edunvalvonta kampuksella, koulutuksien järjestäminen ainejärjestöjen jäsenille, sekä monipuolisten opiskelijatapahtumien järjestäminen kaikille opiskelijoille. Opiskelijatapahtumiin osallistuminen on jokaiselle vapaaehtoista. Tapahtumia järjestetään yhteisön luomiseksi ja uusien sosiaalisten suhteiden muodostamiseksi. Usein opiskelijatapahtumiin liittyy alkoholin nauttiminen, mutta myös päihitteettömiä tapahtumia on olemassa.

Tutkimus antaa Turun yliopistolle sekä sen ainejärjestöille ajankohtaista tietoa seksuaalisen häirinnän esiintyvyydestä opiskelijatapahtumissa. Mielestämme on tärkeää, että opiskelijatapahtumia järjestävillä tahoilla on suuntaa antava käsitys seksuaalisen häirinnän esiintyvyydestä ja sen eri muodoista. Tutkimuksen tuloksista saadun tiedon myötä toivomme, että häirintään osataan kiinnittää enemmän huomiota ja häirintään puuttumiseen laaditaan sellaisia puuttumiskeinoja, joista koetaan olevan hyötyä.

2 Teoriatausta

Seksuaalisesta häirinnän esiintymisestä ja vaikutuksista löytyy runsaasti kansainvälisiä tutkimuksia eri näkökulmista. Kleinin ja Martinin (2021) mukaan sekä yhteiskunnalliset ilmiöt että tehdyt tutkimukset osoittavat, että seksuaalista häirintää esiintyy selkeästi yliopistoissa, sekä muissa korkeakouluissa. Todennäköisyyttä yliopistossa koettuun seksuaaliseen häirintään lisäävät tutkimustulosten mukaan valkoihoisuus, naiseus tai seksuaalivähemmistöön kuuluminen (Klein & Martin, 2021).

Olemme omassa tutkimuksessamme kiinnostuneita opettajaopiskelijoiden opiskelijatapahtumissa koetuista seksuaalisen häirinnän tapauksista sekä siitä, miten häirintätapauksiin on koettu reagoitavan ainejärjestön toimesta. Heikkisen (2003) mukaan häirintä herättää opiskelijoissa voimakkaita kielteisiä tunteita, ja ääritapauksissa se voi olla syy jopa opintoalan vaihtoon.

2.1 Seksuaalisen häirinnän eri muodot

Seksuaalisella häirinnällä viitataan sanalliseen, sanattomaan tai fyysiseen häirintään, mikä ilmenee ei-toivottuna seksuaalisena käytöksenä. Seksuaalisella häirinnällä loukataan tarkoituksellisesti häirinnän kohteena olevan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta (Tasa-arvolaki 609/1986, 7 §). Seksuaalisesta häirinnästä voidaan rikosoikeudellisesta näkökulmasta erottaa vielä seksuaalinen ahdistelu ja seksuaalinen väkivalta (Päiviö, 2021, s. 10). Seksuaalisella ahdistelulla tarkoitetaan sopimattomia tekoja, joihin sisältyy esimerkiksi ei-toivottuja fyysisiä toimia, kuten koskettelua henkilökohtaisiin alueisiin (Heikkinen, 2003, s. 146). Seksuaaliväkivalta on seksuaalista toimintaa, johon toinen ei ole antanut suostumustaan (Terveyskylä, n.d.). Sekä seksuaalinen ahdistelu että seksuaaliväkivalta loukkaavat yksilön seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyttä (Terveys ja hyvinvoinnin laitos [THL], 2025).

Seksuaalinen häirintä voi saada useita ilmenemismuotoja eri konteksteissa, ja sitä voi tapahtua sekä fyysisissä että digitaalisissa ympäristöissä. Häirintää voi kokea sanallisena, sanattomana tai fyysisenä, ja se voi olla suoraa tai epäsuoraa. Yhteistä kaikille häirinnän muodoille on toisen henkilön turvallisuuden rikkominen (Naisten Linja Suomessa ry, 2026).

Sanallisella häirinnällä tarkoitetaan esimerkiksi seksuaalissävyytteisiä kommentteja ja vihjailuja, kaksimielisiä vitsejä, härskejä puheita, huomautuksia tai kysymyksiä koskien toisen pukeutumista tai vartaloa, tunkeilevia kysymyksiä, nimittelyä, ehdotuksia ja vaatimuksia (Tasa-arvovaltuutettu, n.d.; Päiviö, 2021). Sanallista häirintää, joka toistuu systemaattisesti, voidaan luonnehtia sanalliseksi ahdisteluksi. Sanallinen ahdistelu ei yleensä täytä rikosoikeudellisia kriteerejä, mutta jos se loukkaa yksilön seksuaalista itsemääräämisoikeutta, tekijä voidaan saattaa oikeudelliseen vastuuseen rikoslain (39/1889, 6 §) mukaisesti. Lisäksi joissain tapauksissa se voi täyttää muiden rikosten, kuten kunnianloukkauksen tai laittoman uhkauksen, tunnusmerkit (Niemi & Kainulainen, 2018).

Sanaton häirintä loukkaa yksilön koskemattomuutta, vaikka se ei sisälläkään puhetta. Sanatonta häirintää on muun muassa sopimaton tuijottaminen, seksuaalisten eleiden ja liikkeiden tekeminen, sekä seksuaalissävyytteinen ilmeily, vihjailevat silmäniskut ja ääntelyt (Council of Europe, n.d.; Gråstén & Kokkonen, 2020). Jokaisen tulee käyttäytyä kunnioittavasti ja ottaa huomioon omien ilmaisujen ja tekojen vaikutus, jotta ne eivät muodostu seksuaaliseksi häirinnäksi.

Fyysisellä häirinnällä ja ahdistelulla tarkoitetaan vasten henkilön omaa tahtoa tapahtuvaa seksuaalissävyytteistä koskettelua tai fyysisen koskemattomuuden rikkomista (Varsinais-Suomen hyvinvointialue, n.d.). Fyysinen häirintä voi ilmetä muun muassa lähentelynä (Naisten Linja ry., 2026) ja fyysinen ahdistelu puolestaan esimerkiksi kosketteluna ja seksuaalisiin tekoihin, kuten suutelemiseen tai sukupuoliyhteyteen pakottamisena vasten toisen tahtoa (Minilex, n.d.). Sukupuoliyhteyteen pakottaminen vasten toisen tahtoa on raiskaus ja se lukeutuu osaksi seksuaaliväkivaltaa (Väestöliitto, 2025).

Häirintää voi tapahtua fyysisistä tiloista ja konteksteista poiketen myös verkossa ja sosiaalisessa mediassa. Verkossa tapahtuva häirintää voi ilmetä esimerkiksi huhujen levittämisenä, seksuaalissävyytteisinä viesteinä ja kommentteina, seksuaalissävyytteisten kuvien ja videoiden lähettämisenä tai jakamisena ilman lupaa, alastonkuvien pyytämisenä tai vaatimisena, sekä seksuaalisena nimittelynä ja vihjailuna

(Mannerheimin Lastensuojeluliitto, 2025; Naisten Linja ry., 2026; Pelastakaa Lapset ry., n.d.). Verkossa tapahtuva häirintä voi olla yhtä loukkaavaa ja vahingollista kuin fyysisessä ympäristössä ilmenevä häirintä, minkä vuoksi sen vaikutuksia ei tule aliarvioida (National Crime Agency's CEOP Education Team, n.d.).

2.2 Mahdollisia häirintään johtavia syitä

2.2.1 Sosiaaliskognitiivinen teoria

Sosiaaliskognitiivisen teorian mukaan ihmiset oppivat sosiaalista käyttäytymistä suurimmaksi osin havaitsemalla ja jäljittelemällä muita sekä kognitiivisten prosessien kuten suunnittelun, odotuksien ja uskomusten avulla. Jokaisella ihmisellä on omat kognitiiviset prosessinsa, jonka vuoksi ihmiset eivät jäljittele näkemäänsä sosiaalista toimintaa täysin kopioimalla. (Aronson ym., 2016, s. 403.) Bandura, Ross ja Ross (1961, 1963, viitattu teoksessa Aronson ym., 2016, s. 404) saivat tutkimuksessaan vahvaa näyttöä erityisesti aggressiivisen käyttäytymisen sosiaaliselle oppimiselle eli muiden havaitsemisen ja jäljentämisen voimalle. Useat pitkittäistutkimukset osoittavat, että mitä enemmän lapset havaitsevat väkivaltaa, sitä enemmän he toteuttavat sitä nuorina aikuisina (Aronson ym., 2016, s. 430).

Sosiaaliskognitiivisen teoriaan nojaten voidaan esittää, että mikäli nuoret altistuvat mediaa kuluttaessaan seksuaalista häirintää ihannoivalle sisällölle, he saattavat omaksua ja jäljentää tällaisia toimintamalleja omassa sosiaalisessa käyttäytymisessään. Erilaiset viihteelliset mediaympäristöt, kuten elokuvat, televisiosarjat sekä digitaaliset pelit tai aikuisviihde voivat toimia malleja tarjoavina konteksteina. Edellä mainituissa medioissa seksuaalista häirintää saatetaan esittää normalisoituna tai seurauksiltaan vähämerkityksellisinä, mikä voi osaltaan vaikuttaa käsityksiin sosiaalisesti hyväksyttävästä käyttäytymisestä.

2.2.2 Alkoholin vaikutus sosiaaliseen käyttäytymiseen

Alkoholi vähentää ahdistusta ja sosiaalisia estoja, mikä tekee ihmisistä vähemmän varovaisia, kuin mitä he tavallisesti ovat (MacDonald, Zanna & Fong, 1996, viitattu teoksessa Aronson ym., 2016, s. 405). Alkoholi vaurioittaa aivojen osaa, joka osallistuu

käyttäytymisen suunnitteluun ja hallintaan (Bushman, 1997; Bushman & Cooper, 1990; Hanson ym., 2011, viitattu teoksessa Aronson ym., 2016, s. 405). Tämän vuoksi alkoholin vaikutuksen alaisena yksilön impulssikontrolli heikkenee, mikä lisää todennäköisyyttä seksuaalista häirintää sisältävälle toiminnalle verrattuna tilanteisiin, joissa yksilö olisi selvin päin.

2.3 Häirintä subjektiivisena kokemuksena

Seksuaalisen häirinnän kokeminen ja sen määrittelemisen häirinnäksi on monimerkityksinen, sillä häirintää kokeneiden yksilölliset kokemukset sekä niihin liittyvät tunteet ja tulkinnat vaihtelevat. Keiturin ja Räsänen (2024) mukaan seksuaalisen häirinnän kokemus määrittyy yksilön oman tulkinnan kautta tasa-arvolain asettamien kriteerien puitteissa. Myös persoonallisuuden ja kulttuurin on havaittu vaikuttavan häirintää kohdanneen yksilön reaktioihin (Hill & Kearl, 2011, s. 20).

Jokaiselle yksilölle tulee turvata oikeus elämään sekä yksilön vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Seksuaalinen häirintä heikentää näitä yksilön perusoikeuksia, mahdollisesti horjuttaa häirintää kokeneen psyykkistä terveyttä sekä vaikuttaa yksilön kokonaisyhyvinvointiin ja itsetuntoon. (Keituri & Räsänen, 2024, s. 14–15.) Vaikka häirintäkokemus on yksilöllinen ja henkilökohtainen, sitä on kuitenkin pystyttävä selvittämään ja arvioimaan objektiivisten kriteerien perusteella (Juristiliitto, 2024). Tämän vuoksi esimerkiksi toisen osapuolen myöhempi katumus tai tekojen jälkeen ilmaistu eriävä näkemys ei voi muuttaa tai määrittää tapahtuneen teon luonnetta rikosoikeudellisesti, kuten esimerkiksi raiskaukseksi määriteltäessä (Oikeusministeriö, 2023).

Hillin ja Kearlin (2011, s. 20) tutkimuksessa todettiin, että pojat kokivat tyttöjä vähemmän koetun seksuaalisen häirinnän harmilliseksi tai vaivaavaksi. Youngin ja kollegoiden (2008) mukaan tähän vaikuttivat muun muassa poikien määrällisesti vähäisempi kertominen kokemastaan häirinnästä ja sukupuolten väliset erot koetun seksuaalisen häirinnän tyypeissä sekä niiden voimakkuudessa (Young ym., 2008, viitattu teoksessa Hill & Kearl, 2011, s. 20).

2.4 Häirintäyhdyshenkilön toimintaohjeet

Opiskelijoiden yhteisen ainejärjestön pääasiallinen tehtävä on jäsenistönsä edunvalvonta. Jäsenistönsä edunvalvonnan toteuttamiseksi opiskelijatapahtumissa toimii häirintäyhdyshenkilö. Lähestyimme erään Turun yliopiston laitoksen ainejärjestössä toiminutta yhdenvertaisuusvastaavaa sähköpostilla.

Yhdenvertaisuusvastaava on käynyt tehtävässään toimimisen aikana TYY:n järjestämiä lyhyitä koulutuksia aiheeseen liittyen (Nimetön häirintäyhdyshenkilö, henkilökohtainen tiedonanto, 15.1.2026). Seuraavissa alaluvuissa esitetyt toimintaohjeet ovat otteita tavoittavamme häirintäyhdyshenkilön sähköpostista, ellei toisin mainita.

2.4.1 Häirintäyhdyshenkilön esittely opiskelijatapahtumissa

Opiskelijatapahtuman luonteesta riippuen häirintäyhdyshenkilö esitellään joko paikan päällä tapahtumassa tai sen järjestävän ainejärjestön profiilin Instagram-tarinassa. Paikan päällä tapahtuvassa esittelyssä osallistujille tiedotetaan mahdollisuudesta olla yhteydessä henkilö X:ään, mikäli he kokevat häirintää tai epäasiallista käytöstä tapahtuman aikana. Lisäksi häirintäyhdyshenkilöstä julkaistaan kuva ja yhteystiedot ainejärjestön Instagram-tarinassa. Mikäli opiskelijatapahtuma ei sijoitu yhteen paikkaan, vaan sisältää esimerkiksi eri paikkojen kiertämistä, häirintäyhdyshenkilö esitellään ensisijaisesti ainejärjestön Instagram-tarinassa, jossa ilmoitetaan tavallisesti yhteydenottokanaviksi häirintäyhdyshenkilön yliopiston sähköpostiosoite ja henkilökohtainen Instagram-tili. Meihin yhteydessä ollut häirintäyhdyshenkilö on jakanut aikaisemmin yhteystiedokseen myös henkilökohtaisen puhelinnumeron, mutta aikoo jatkossa julkaista Telegram-käyttäjätunnuksensa.

2.4.2 Häirintäyhdyshenkilön toimintaohjeet seksuaaliseen häirintään liittyen

Häirintäyhdyshenkilön mukaan, johon olimme tutkimuksen aikana yhteydessä, vuoden 2026 alkuun mennessä yhteydenotot ovat pääosin saapuneet vasta myöhemmin tapahtuman jälkeen, eivät heti sen yhteydessä. Häirintäyhdyshenkilö kuitenkin arvioi sähköpostivastauksessaan (15.1.2026), että toimintaohjeet ovat samat, riippumatta siitä, saako hän tiedon koetusta häirinnästä heti kokemuksen jälkeen vai vasta myöhemmin.

Ensimmäisenä toimintaohjeena häirintäyhdyshenkilö mainitsi empatian osoittamisen; häirintäyhdyshenkilönä toimivan tulee osoittaa pystyvänsä kuuntelemaan vaikeitakin asioita. Vaikka häirintäyhdyshenkilön tulee osoittaa empatiaa, hänen tulee käsitellä omat tunteensa toisaalla, eikä näytätä omaa suuttumustaan yhteydenottajalle taikka nimetylle tekijälle.

Häirintäyhdyshenkilön tulee olla aidosti läsnä keskustellessaan häirintää kokeneen henkilön kanssa ja toteuttaa aktiivista kuuntelua. Aktiivista kuuntelua toteuttaessaan häirintäyhdyshenkilö sisäistää kuulemansa ja kirjoittaa keskustelusta muistiinpanot. Muistiinpanot käydään keskustelun lopuksi läpi yhdessä, jotta ne vastaavat yhteydenottajan ajatuksia. Yhteydenottaja saa ottaa keskustelutilanteeseen mukaan halutessaan valitsemansa läheisensä. Häirintäyhdyshenkilö auttaa yhteydenottajaa sanoittamaan tunteitaan ja pyrkii selvittämään, millaista tukea yhteydenottaja tarvitsee. Keskustelutilanteessa sovitaan, kenen kanssa asiasta voidaan keskustella jatkossa. On tärkeää, että kokemuksesta saa puhua. Häirinnästä puhuminen on tehokas tapa saada hallinnantunnetta tilanteesta ja voi kannustaa muita edistämään empatian ja tuen kulttuuria (Freedom From Abuse, n.d.). Häirintäyhdyshenkilö kertoo sähköpostiviestissään (15.1.2026), että hän pyrkii kartoittamaan yhteydenottajan tukiverkoston ja kertoo, miten on itse käytettävissä jatkossa.

Mikäli häirintä täyttää rikoksen tunnusmerkit, häirintäyhdyshenkilö kertoo tästä yhteydenottajalle. Lain mukaan rangaistavaksi seksuaaliseksi ahdisteluksi katsotaan luvaton koskettelu, esimerkiksi sively, puristelu tai taputtelu. Häirintä voi olla myös sanallista, viestin taikka kuvan lähettämistä tai esittämistä, kuvien ottamista tai itsensä paljastamista. (Oikeusministeriö, 2023.) Tapahtuneesta puhuminen rikoksena voi häirintäyhdyshenkilön kokemuksen mukaan aiheuttaa yhteydenottajalle epäuskoa, vaikka hän itsekin tiedostaisi tapahtumien olevan väärin häntä kohtaan.

Häirintäyhdyshenkilö ei painosta rikosilmoituksen tekemiseen, vaan kertoo sen mahdollisuudesta. Mikäli tapaukseen liittyisi seksuaaliväkivaltaa ja yhteydenotto tulisi heti, häirintäyhdyshenkilö kertoo, että yrittäisi suostutella yhteydenottajaa sairaalaan tutkimuksiin ja kokee olevansa valmis lähtemään mukaan tarvittaessa.

Seksuaaliväkivalta ilmenee henkilön koskemattomuuden tai itsemääräämisoikeuden loukkauksena (THL, 2025).

Häirintäyhdysenkilön mukaan yhteydenottajat ovat pahoitelleet, että ottavat yhteyttä vasta myöhemmin tapahtuneen jälkeen. Häirintäyhdysenkilö pyrkii keskustelussa vakuuttamaan, ettei koskaan ole liian myöhäistä ottaa yhteyttä. Häirintäyhdysenkilö ajattelee, että kokemuksista kertominen vaatii paljon rohkeutta ja luottamusta.

2.4.3 Jatkoimenpiteet tarvittaessa

Jatkotoimenpiteitä toteutetaan tapauksen vakavuuden ja yhteydenottajan toiveiden mukaan. Tapauksissa, joissa häirintäyhdysenkilö joutuisi konsultoimaan TYY:tä tai jotain muuta kolmatta osapuolta, tästä keskustellaan yhteydenottajan kanssa avoimesti. Yhteydenottajalla on oikeus kieltää kolmannen osapuoleen yhteyden ottaminen.

Yhteydenottajan pyynnöstä häirintäyhdysenkilö voi keskustella mahdollisen häirinnän toteuttaneen henkilön kanssa siten, ettei yhteydenottajan henkilöllisyys käy ilmi keskustelussa. Häirintäyhdysenkilö pyrkii olemaan sensitiivinen ollessaan yhteydessä mahdolliseen häirinnän tekijään ja tarjoaa aina mahdollisuutta keskusteluun kasvotusten tai puhelimitse. Keskustelussa häirintäyhdysenkilö kertoo saaneensa toiveen keskustella asiasta ja antaa toiselle osapuolelle tilaa kertoa omista muistikuvistaan liittyen tapaukseen. Keskustelun tarkoituksena ei ole asettaa osapuolta ikävään tilanteeseen, vaan keskustella avoimesti. Häirintäyhdysenkilö ei ole varma, osaisiko hän reagoida, mikäli keskustelun toinen osapuoli ei osoittaisi häpeän taikka katumuksen merkkejä. Häirintäyhdysenkilö kokee, että käytäntöä tulee kehittää, sillä osa tilanteista on vaatinut useamman yhteydenoton mahdolliseen häirinnän tekijään ennen keskusteluun suostumista.

Mahdollisen häirinnän tekijän kanssa keskustellessa tuodaan esiin, ketkä asiasta tietävät, yleensä korkeintaan häirintäyhdysenkilön lisäksi muut edunvalvontatiimin jäsenet. Tavoittavamme häirintäyhdysenkilö on kerran ottanut yhteyden ainejärjestön puheenjohtajaa asiasta, sillä koki tilanteen itselleen epämiellyttäväksi.

Häirintäyhdysenkilö haluaa välttää tilanteet, joissa monet henkilöt spekulivat asialla, joten hän mielellään rajaa henkilöt, joille asiasta kertoo. Häirintäyhdysenkilö kertoo, ettei aina kerro edes muille ainejärjestön edunvalvontatiimin jäsenille tapauksen yksityiskohtia.

Tavoittavamme häirintäyhdyshenkilö on keskustellut asiasta laitoksen henkilökunnan kanssa. Yksi henkilökunnasta on kertonut auttavansa, mikäli häirintäyhdyshenkilö ei saa yhteyttä mahdolliseen häirinnän tekijään. Häirintäyhdyshenkilö on kerran ilmoittanut mahdolliselle häirinnän tekijälle, että mikäli hän ei suostu keskusteluun häirintäyhdyshenkilön kanssa, asia viedään eteenpäin kuulematta toista osapuolta.

3 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksessa päätutkimusongelmamme on tutkia Turun yliopiston erään laitoksen opiskelijatapahtumissa ilmenneitä seksuaalisen häirinnän tapauksia. Huomioimme tutkimuksessamme häirintää kokeneiden yksilöiden sukupuolen. Väestöliiton (2025) mukaan seksuaalista häirintää kokevat useammin naiset kuin miehet. Haluamme tutkimuksellamme huomioida, onko sukupuolten välisissä seksuaalisen häirinnän kokemuksissa eroavaisuuksia.

Tutkimuskysymys: Missä määrin opiskelijat ovat kokeneet seksuaalista häirintää opiskelijatapahtumissa ja miten häirintä on ilmennyt?

Alaongelmat tutkimuksessamme ovat:

1. Onko eri sukupuolten välisissä vastauksissa eroavaisuuksia liittyen koettuun häirintään?
2. Miten häirintäkokemus on muuttanut yksilön osallistumista opiskelijatapahtumiin?
3. Miten seksuaaliseen häirintään on koettu reagoitavan ainejärjestöjen taholta?

4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaista seksuaalista häirintää opettajaopiskelijat ovat kokeneet opiskelijatapahtumissa, ja miten ainejärjestöjen taholta häirintätapauksiin on reagoitu. Tutkimus toteutettiin monimenetelmällisellä lähestymistavalla, jotta pystyimme perehtymään sosiaalisiin ilmiöihin sekä niiden esiintyvyyteen. Monimenetelmällinen lähestymistapa antaa rikkaamman ja luotettavamman ymmärryksen kuin yksittäinen lähestymistapa antaisi (Cohen ym., 2018, s. 32). Tutkimuksen aineiston keräsimme strukturoidulla Webropol-kyselyllä. Hyödynsimme kyselylomaketta aineistonkeruumenetelmänä, sillä sen avulla oli mahdollista tavoittaa mahdollisimman laaja osallistujajoukko (Kunnaala-Hyrkki & Brunila, 2020). Lisäksi lähestyimme opiskelijatapahtumissa toiminutta häirintäyhdyshenkilöä sähköpostitse, sillä halusimme ottaa selvää häirintäyhdyshenkilöiden toimintaohjeista saadessaan yhteydenoton koetusta seksuaalisesta häirinnästä.

Webropol-kyselylomakkeen (Liite 1) kysymykset kohdistuivat opettajaopiskelijoiden omakohtaisiin kokemuksiin, ajatuksiin, tunteisiin ja näkemyksiin koetusta seksuaalisesta häirinnästä, sekä heidän tietoihinsa siitä, kenelle heidän on mahdollista raportoida koetusta häirinnästä.

4.1 Tutkimuksen osallistujat

Lähetimme kyselyn sähköpostitse kaikille Turun yliopiston erään laitoksen koulutusalojen opiskelijoille riippumatta heidän vuosikurssistaan. Aineisto kerättiin kyselylomakkeella anonymisti. Ainoa henkilötieto, jonka vastaajilta keräsimme, oli sukupuoli, sillä otimme tutkimuksessamme huomioon sukupuolten väliset määrälliset erot vastauksia analysoitaessa. Tietoa sukupuolesta käytettiin ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin, eikä yksittäisiä vastauksia voi tunnistaa aineistosta. Valintakriteerinä toimi se, että vastaaja oli antanut vastaukset kaikkiin pakollisiksi määritettyihin kysymyksiin, joita olimme kyselyyn määritelleet kolme. Lopulta kyselyyn vastasi 95 opiskelijaa, joista 81 oli naisia, 13 miehiä ja 1 nonbinääri.

4.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksemme päätutkimusaineisto kerättiin strukturoidulla Webropol-kyselyllä (Liite 1), joka sisälsi seitsemän monivalintakysymystä sekä neljä avointa kysymystä. Kyselyn kahdestatoista kysymyksestä kolme oli pakollisia, jotka on merkitty tähtimerkillä. Strukturoidun kyselyn kysymykset löytyvät liitteestä 1.

Yhdistelimme kyselyssä tietoisesti sekä suljettuja monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Newbyn (2014, s. 300) mukaan suljettuihin monivalintakysymyksiin osallistujan on helppo ja nopea vastata niiden ennalta määrätyn asetteluun vuoksi. Hyödynsimme suljettuja monivalintakysymyksiä kyllä-ei vastauksissa, sekä sukupuolta koskevassa kysymyksessä. Kun tavoitteenamme oli saada vastaajilta tarkempaa ja kuvailevampaa tietoa, hyödynsimme avoimia kysymyksiä vastauslaatikon avulla, johon vastaaja sai kuvata kokemuksiaan omin sanoin. Vastaukset avoimiin kysymyksiin ovat tutkimuksemme kannalta arvokkaita, sillä ne mahdollistavat vastaajien omien näkemysten ja henkilökohtaisten kokemusten esiin tuomisen (Newby, 2014, s. 300).

Toteutimme tutkimusaineiston keruun tammikuun 2026 aikana. Lähetimme kyselyn 14.1.2026 ja se sulkeutui 30.1.2026. Kyselyyn vastasi 95 opiskelijaa, josta koostimme tutkimuksemme aineiston. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja sen sai keskeyttää halutessaan koska tahansa. Kyselyn aloittaneista 44 % palautti valmiin kyselyn, loput 56 % keskeytti kyselyyn vastaamisen. Vastaukset annettiin anonyymisti ja analysoimme niitä niin, ettei yksittäisiä vastauksia voitu yhdistää toisiinsa. Nämä huomiot mainitsimme sekä lähettämässämme tutkimuskutsussa sähköpostiviestissä että kyselylomakkeen alussa.

Osa aineistostamme perustuu erään ainejärjestön nimettömänä pysyneen häirintäyhdyshenkilön henkilökohtaiseen tiedonantoon. Tiedonanto liittyi hänen kokemuksiinsa häirintäyhdyshenkilönä toimimisesta opiskelijatapahtumissa. Otimme häirintäyhdyshenkilöön yhteyttä sähköpostiviestillä, johon saimme häneltä vastauksen. Vastaus on salassa pidettävä, eikä sitä löydy aineistoistamme sellaisenaan.

4.3 Aineiston käsittely

Analysoimme aineistoamme aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Vastauksista tarkastelimme erityisesti avoimiin kysymyksiin annettuja sisältöjä, joista pyrimme tunnistamaan toistuvia teemoja, sekä ilmiöitä. Suljetut kysymykset toimivat analysoinnin tukena ja auttavat jäsentämään avoimista vastauksista nousevia kokonaisuuksia. Analyysiin otimme mukaan vain ne vastaukset, joissa oli vastattu kaikkiin pakollisiksi määriteltyihin kysymyksiin, jotta aineisto olisi riittävän kattava ja vertailukelpoinen.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Anonymiteetin ydin on, että tutkimukseen annetut vastaukset eivät ole yhdistettävissä vastaajan henkilöllisyyteen (Cohen ym., 2018, s. 129). Kyselyssä ainoa henkilöllisyyttä koskeva kysymys oli vastaajan sukupuoli, jonka vuoksi vastaajan henkilöllisyys pysyi anonyymina. Vastaajilla oli mahdollisuus keskeyttää kyselyn täyttäminen ja siihen vastaaminen oli vapaaehtoista. Seksuaalinen häirintä voi olla arka aihe, jonka vuoksi vastaajilla oli mahdollisuus kuvailla kokemuksiaan omin sanoin itselle sopivalla tavalla.

Noudatamme tutkimuksessamme hyviä tieteellisiä käytäntöjä, sillä noudatamme tiedeyhteisöjen tunnustamia toimintatapoja; rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta niin tulosten tallentamisessa, esittämisessä kuin arvioinnissakin (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 150). Edellä mainitut hyvät tieteelliset käytännöt näkyvät toiminnassamme, kun käsittelemme kyselyn avulla saatuja tuloksia rehellisesti ja avoimesti, sillä otamme huomioon kaikki vastaanotetut kelvollisiksi katsotut vastaukset ja julkaisemme ne sellaisenaan tutkimuksessamme.

Tutkimuksen tuloksilla on heikko toistettavuus, sillä tutkimuksen tulokset kertovat tammikuuhun 2026 mennessä koetuista seksuaalisista häirinnöistä opiskelijatapahtumissa. Tulokset eivät ole yleistettävissä, sillä tulokset voivat vaihdella esimerkiksi opiskelualan, kaupungin tai ajankohdan mukaan. Kyselystä saadut vastaukset heijastavat jokaisen vastaajan henkilökohtaista kokemusta liittyen koettuun seksuaaliseen häirintään, minkä vuoksi ne eivät ole toistettavissa kenenkään muun kokemana. Aikaisempiin arvioihin (Väestöliitto, 2025) perustuen yksi yhteys saattaa olla

siirrettävissä myös toisiin konteksteihin; tutkimuksemme tulosten mukaan naiset kokevat enemmän seksuaalista häirintää kuin miehet, riippumatta opiskelualasta, kaupungista tai ajankohdasta.

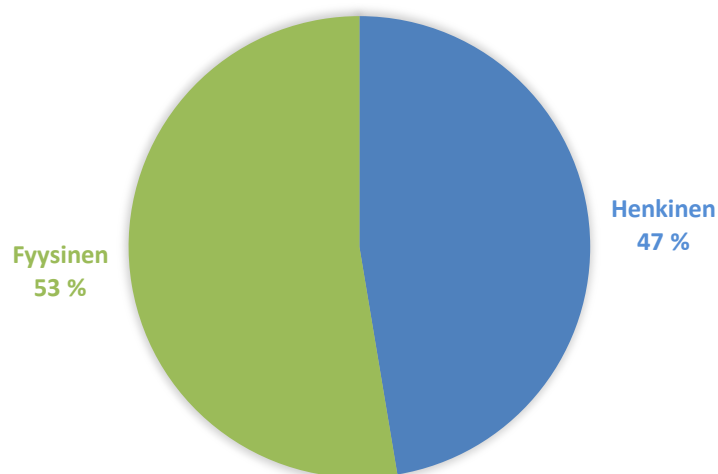
Tutkimuksen reliabiliteettia horjuttaa, mikäli kyselyyn vastanneet ovat antaneet virheellistä tietoa. Virheellinen tieto voi olla seurausta seuraavista tekijöistä; vastaaja ymmärtää kysymyksen väärin, vastaaja ei muista kokemuksiaan tarkasti, vastaaja ei halua antaa oikeaa tietoa, vastaaja antaa mielestään odotuksien mukaisen vastauksen todellisen vastauksen sijaan tai vastaaja täyttää kyselyn kiireessä paneutumatta siihen. Kyselyn toteuttaminen anonymiteettiä suojellen voi kannustaa suurempaan rehellisyyteen, vaikka emme voikaan havainnoida epärehellisyyttä tai vastausten väärentämistä. (Cohen ym., 2018, s.277–278.)

5 Kyselyn tulokset

5.1 Seksuaalisen häirinnän ilmenemismuodot opiskelijatapahtumissa

Jaoin kyselyn vastauksissa esiin tulleet häirinnän ilmenemismuodot fyysisiin sekä henkisiin häirintäkokemuksiin. Henkinen häirintä pitää sisällään teoriataustassa määrittelemämme sanallisen sekä sanattoman häirinnän. Kuvio 1 esittää, miten koetut seksuaalisen häirinnän ilmenemismuodot jakautuvat fyysiseen tai henkiseen häirintään.

KOETUT SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN MUODOT

Kuvio 1. Koetut seksuaalisen häirinnän muodot opiskelijatapahtumissa jaoteltuna fyysiseen ja henkiseen häirintään.

Kuvio 2 esittää, millaisia erilaisia seksuaalisen häirinnän ilmenemismuotoja kyselyyn vastanneet opiskelijat ovat kokeneet opiskelijatapahtumissa ja miten ne jakautuvat niiden esiintyvyyden mukaan. Kuvio 2 näemme, että kyselyyn vastanneiden kokemuksista seksuaaliseen häirintään liittyen 25 % (n=5) muodostui puristelusta tai luvatta koskettelusta. Kokemuksista 15 % (n=3) muodostui lähentelystä. Puristelu, luvatta koskeminen sekä lähentely ovat fyysisen häirinnän tai ahdistelun muotoja.

”Koskettelua, vaikka ilmaisin selvästi etten ole kiinnostunut.”

”Tanssilattialla takapuolesta puristelua.”

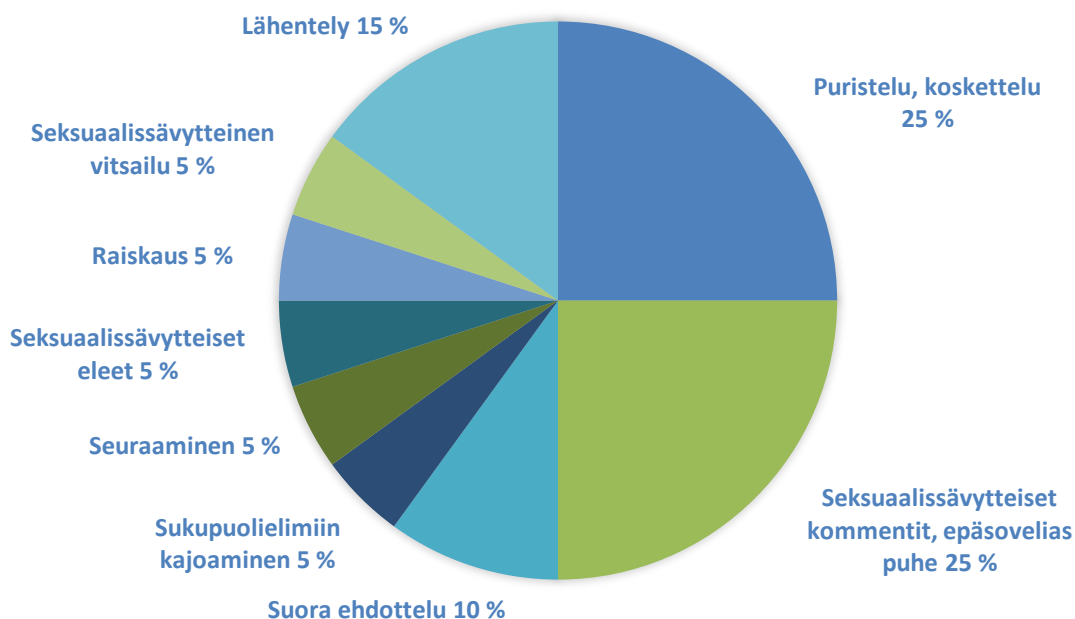
”Kerran oli sellainen tilanne, että joku miespuolinen henkilö tanssi takanani vihjailevasti tietämättäni.”

Kokemusten toisen 25 % (n=5) muodostaa seksuaalissävytteiset kommentit tai epäsoveliaana pidetty puhe. Koetuista häirintätapauksista 10 % (n=2) muodostui suorasta ehdottelusta, joka oli koettu häiritsevänä tai epäsoveliaana. Kokemuksista 5 % (n=1) muodostui seksuaalissävytteisestä vitsailusta. Seksuaalissävytteiset kommentit, vitsit sekä ehdottelu ovat sanallista häirintää.

”Olen saanut seksuaalissävytteisiä ehdotteluja/kommentteja, vaikka olen ilmaissut niiden olevan epätoivottuja ja ahdistavia.”

”Paljon vanhemman opiskelijan lähestymistä ja koskemista ilman lupaa sekä epäsoveliaita puheita.”

KOETUT SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN ILMENEMISMUODOT

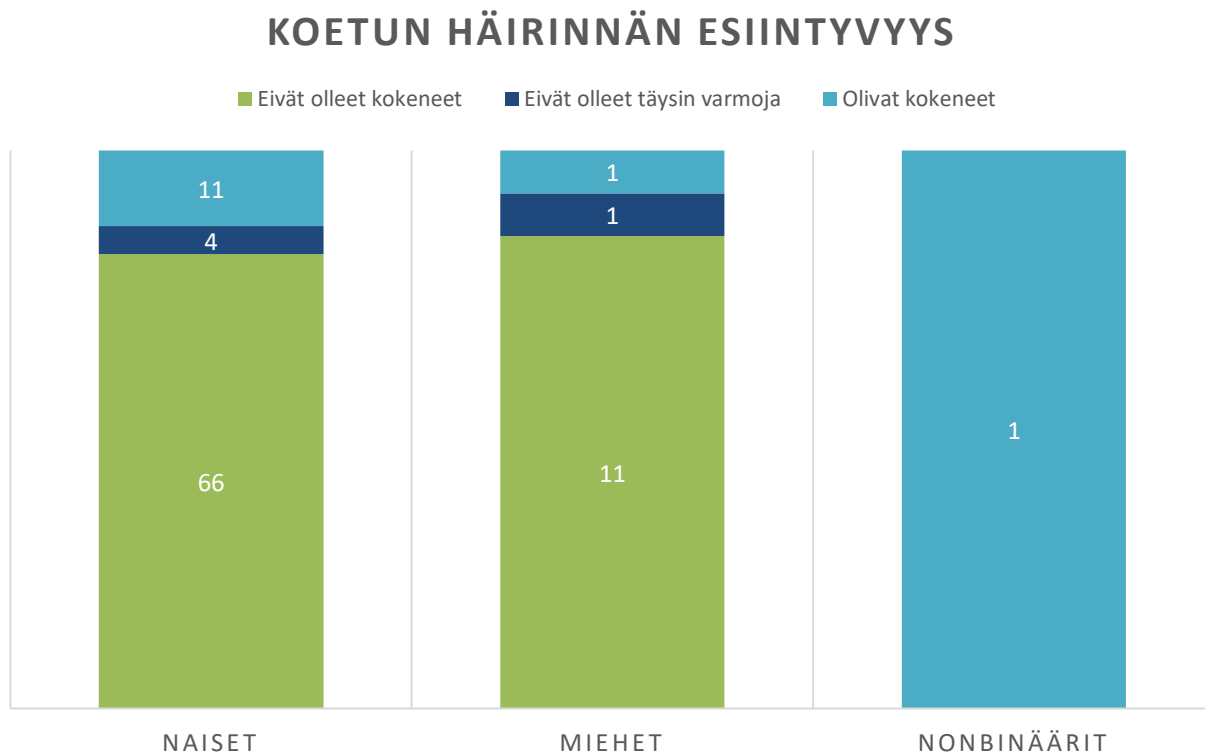
Kuvio 2. Vastauksissa esiin nousseet koetut seksuaalisen häirinnän ilmenemismuodot opiskelijatapahtumissa.

Lisäksi koetuista häirintätapauksista tuli esiin seuraaminen kotimatalla kielloista huolimatta (5 %, n=1) sekä seksuaalissävytteiset eleet (5 %, n=1). Seksuaalissävytteiset eleet ovat sanatonta häirintää. Seksuaalissävytteisillä eleillä tarkoitetaan tässä yhteydessä seksuaalisiin akteihin viittaavat sanattomat elehdinnät.

Muita vastauksissa esiin tulleita seksuaalisen häirinnän muotoja olivat sukupuolielimiin kajoaminen (5 %, n=1), kun toinen henkilö laittoi kätensä vastaajan housuihin luvatta, joka on seksuaalista ahdistelua. Kokemuksista 5 % (n=1) muodostui raiskauksesta, joka on seksuaalista väkivaltaa.

5.2 Koetun seksuaalisen häirinnän esiintyvyys opiskelijatapahtumissa eri sukupuolten keskuudessa

Kuvio 3 havainnollistaa seksuaalisen häirinnän esiintyvyys eri sukupuolten keskuudessa. Kyselyyn vastanneista naisista 12,3 % (n=11) ja miehistä 7,7 % (n=1) oli kokenut seksuaalista häirintää sekä ainoa nonbinääri, joka vastasi kyselyyn, oli kokenut seksuaalista häirintää. Sillä nonbinäärisiä vastaajia oli vain yksi, havaintoa ei voida yleistää. Naisista 4,9 % (n=4) ja miehistä 7,6 % (n=1) eivät olleet varmoja, lasketaanko heidän kokemuksensa seksuaaliseksi häirinnäksi. Tämä saattaa johtua siitä, etteivät yksilöt ole olleet täysin varmoja täyttääkö kokemuksensa seksuaalisen häirinnän tunnusmerkit.

Kuvio 3. Koetun seksuaalisen häirinnän esiintyvyys eri sukupuolten keskuudessa.

5.3 Häirinnän vaikutus opiskelijatapahtumiin osallistumiseen

Häirintää kokeneista 45 % on muuttanut opiskelijatapahtumiin osallistumistaan jollain tapaa. Kyselyssä oli mahdollisuus vastata avoimeen kysymykseen ja kuvailla omin sanoin, miten koettu seksuaalinen häirintä on vaikuttanut omaan tapahtumiin osallistumiseen. Avoimeen kysymykseen vastanneista enemmistö kertoi, että on jättänyt tapahtumia väliin kokemuksiensa vuoksi. Vastauksista kävi myös ilmi, että eräs vastaaja lähtee nykyään opiskelijatapahtumista aikaisemmin kotiin sekä se, ettei eräs vastaaja mielellään osallistu tapahtumiin ilman isompaa kaveriporukkaa.

”Kynnys mennä tapahtumiin ilman isompaa kaveriporukkaa on kasvanut. Isompi porukka tuo turvan tuntua ja on helpompi päästä ahdistavista tilanteista pois.”

Seksuaalista häirintää kokeneista vastaajista 50 % on tehnyt erilaisia valintoja opiskelijatapahtumissa seksuaalista häirintää koettuaan. Koetun häirinnän myötä muuttuneita toimintamalleja oli mahdollisuus kuvata avoimeen kysymykseen omin sanoin. Useimmat, jotka avasivat muuttuneita toimintamallejaan opiskelijatapahtumissa, kertoivat, että ovat kokemansa seksuaalisen häirinnän jälkeen vältelleet tiettyjä ihmisiä eivätkä kulje enää yksin kotiin. Vastauksista kävi myös ilmi, että eräs vastaaja välttää tapahtumissa yksin jäämistä, eräs miettii tarkkaan, kenen kanssa kulkee kotiin ja eräs vastaaja ei nauti alkoholia enää yhtä paljon, kuin aikaisemmin.

5.4 Kokemukset seksuaaliseen häirintään reagoinnista

Seksuaalista häirintää kokeneista vastaajista 91 % kertoi ulkopuoliselle taholle tapahtuneesta. Eräs seksuaalista väkivaltaa kokenut vastaaja kertoi hakeutuneensa terapiaan kokemustensa vuoksi. Suurin osa seksuaalista häirintää kokeneista on kertonut tapahtuneesta jollekin läheiselleen, kuten ystävälleen, puolisolleen tai opiskelijatuutorilleen. Erään vastaajan ystävä, jolle asiasta kertoi, toimii ainejärjestössä. Yksi vastaajista kertoi tapahtuneesta häirintäyhdyshenkilölle ja hänen kokemuksensa mukaan asiasta kertominen ei edistänyt tilannetta.

”Häirintävastaavalle ja ei auttanut yhtään. Toruu vain sanallisesti tekijää naurahdellen.”

Seksuaalista häirintää kokeneista vastaajista 27 % ilmoitti saaneensa apua tai tukea tilanteeseensa, 46 % raportoi saaneen osittain apua ja 27 % koki, ettei saanut apua lainkaan. Aineistosta ei ilmene, mikä taho antoi apua tai tukea seksuaalista häirintää kokeneille.

Kaikista vastaajista 58 % kokee tietävänsä, mille viralliselle taholle seksuaalisesta häirinnästä kuuluu kertoa, 35 % eivät ole täysin varmoja. 7 % eivät ole tietoisia, mille viralliselle taholle seksuaalisesta häirinnästä tulisi kertoa. Aineistoissa käy ilmi, etteivät vastaajat usko saavansa apua edunvalvonnalta.

”Edunvalvontaan en halua ilmoittaa, koska koen ettei siitä ole hyötyä.”

Turun yliopiston intranetin palvelu- ja asiahakemistosta löytyy kiusaamiseen ja häirintään liittyvä varhaisen tuen sivusto, jossa on määritelty häirintä ja epäasiallinen kohtelu. Sivustolta löytyy myös linkki häirinnän tai muun epäasiallisen kohtelun käsittelyyn liittyvä ohje, jossa on mainittu epäasiallisen kohtelun ja seksuaalisen häirinnän muotoja. Ohje on suunniteltu ”työyhteisön konflikti- ja riitatilanteiden ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseen”, mutta sitä on mahdollista soveltaa myös opiskelijayhteisöihin. Lisäksi varhaisen tuen sivustolla on häirintäilmoituslomake, jonka voi lähettää tasa-arvovastaavalle, jos on kokenut epäasiallista kohtelua tai häirintää. Lomake tulee täyttää nimellisenä, sillä sen avulla minimoidaan lomakkeen täyttäminen esimerkiksi koston tai väarennösten välineenä (Turun yliopisto, 2025). Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan olettaa, että opiskelijat eivät joko ole tietoisia kyseisestä lomakkeesta tai eivät halua ilmoittaa kokemastaan häirinnästä tasa-arvovastaavalle sen kautta.

6 Pohdinta

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, missä määrin opiskelijat ovat kokeneet seksuaalista häirintää opiskelijatapahtumissa ja miten häirintä on ilmennyt. Tuloksista selvisi, että seksuaalista häirintää esiintyy opiskelijatapahtumissa ja tämä on linjassaan Kleinin ja Martinin (2021) tutkimuksen tulosten kanssa. Häirintää ilmenee sekä fyysisenä että henkisenä, ja näiden esiintyvyys on keskenään suhteellisen tasaista, niin kuin kuvioista 1 voidaan huomata.

Tuloksissa nousi esiin opiskelijoiden haluttomuus kertoa koetusta seksuaalisesta häirinnästä ainejärjestön edunvalvontaan, sillä vastaajat kokivat sen hyödyttämäksi. Yksi vastaaja mainitsi häirintäyhdyshenkilön reaktion koettuun häirintään vähätteleväksi, mikä osaltaan voi vahvistaa opiskelijoiden kielteisiä käsityksiä edunvalvonnan tai tapahtumien häirintäyhdyshenkilöiden tarjoaman tuen ja avun riittävydestä. Edunvalvonnan ja häirintäyhdyshenkilön koetun hyödyttömyyden taustalla voi olla useita tekijöitä. Erityisesti pienissä ja tiiviissä opiskelijayhteisössä edunvalvonnan tai häirintäyhdyshenkilön puoleen kääntyminen voi tuntua haastavalta, sillä niiden toimijat saatetaan nähdä osana samaa sosiaalista verkostoa kuin muut opiskelijat. Tällöin heidän puoleensa kääntyminen ei välttämättä tunnu neutraalilta tai turvalliselta vaihtoehdolta, mikä voi heikentää kokemusta luottamuksesta ja toiminnan puolueettomuudesta.

Tutkimuksemme tulokset ovat hyödyksi opiskelijatapahtumia järjestäville opiskelijajärjestöille ja tätä kautta opiskelijoiden hyvinvointiin. Tuloksien perusteella seksuaaliseen häirintään liittyviä puuttumiskeinoja voidaan jatkossa kehittää matalammalla kynnyksellä saavutettavaksi. Tutkimuksessa ilmi käyvät häirinnän muodot ja niihin liitetyt lainaukset kyselyn vastauksista mahdollisesti herättelevät ajatusta siitä, minkälainen käytös voi tuntua häiritsevältä toisesta henkilöstä.

6.1 Häirinnän vaikutukset opiskelijayhteisössä

6.1.1 Vaikutukset yksilötasolla

Tutkimuksemme tulokset viittaavat opiskelijoiden muuttuneisiin käytös- ja toimintatapoihin, jotka ilmenevät esimerkiksi tietynlaisten tilanteiden tai ihmisten välttelynä, alkoholin kulutuksen vähentämisenä sekä yksin kotiin kävelemisen välttämisenä. Myös osallistuminen myöhempään opiskelijatapahtumiin koetun seksuaalisen häirinnän jälkeen on saattanut vähentyä tai loppua kokonaan.

Hill ja Kearl (2011, s. 20) osoittavat tutkimuksessaan, että häirintää kokeneiden yksilöiden välillä on merkittäviä eroja kokemuksen käsittelyssä, sillä osa ei koe tapahtumalla olevan vaikutusta, kun taas toisille se voi herättää esimerkiksi kiusallisuuden ja järkytyksen tunteita. Seksuaalinen häirintä voi heikentää yksilön mielenterveyttä, fyysistä hyvinvointia ja akateemista suoriutumista. Häirinnästä tai ahdistelusta koituvia kielteisiä seurauksia yksilön psyykkiselle ja fyysiselle hyvinvoinnille voivat olla muun muassa häpeä, eristäytyneisyys, avuttomuus, unettomuus, ongelmallinen alkoholinkäyttö, masennus, sekä traumaperäinen stressihäiriö. (Wood ym., 2018.) Wood ja kumppanit (2018) mainitsevat myös häirinnän negatiivisen vaikutuksen akateemisen suoriutumiseen, kuten sitoutuminen ja suoriutuminen opinnoissa, sekä kokonaisvaltainen opintomenestyksen heikkeneminen.

6.1.2 Vaikutukset yhteisötasolla

Tutkimuksemme kyselyn tuloksista käy ilmi, että osa opiskelijoista ei tahdo osallistua opiskelijatapahtumiin koettuaan seksuaalista häirintää. Tämä heijastuu opiskelijatapahtumiin järjestävään tahoon siten, että osallistujamäärät saattavat laskea ja tapahtumien yhteisöllisyyden merkitys, viihtyvyys sekä turvallisuus heikentyä.

Opiskelijatapahtumat ovat Lehtiniemen ja Waltan (2022, s. 55) mukaan yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta edistäviä tapahtumia, jotka vahvistavat sosiaalisten vuorovaikutustilanteiden kokemuksia. Seksuaalinen häirintä ja turvattomuus opiskelijatapahtumissa heikentävät yhteisöllisyyttä, minkä vuoksi tapahtumia järjestävillä tahoilla on merkittävä vastuu turvallisen ja yhdenvertaisen

tapahtumakulttuurin edistämässä. Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitolla ja Turun yliopiston erään laitoksen nettisivuilla on yhteiset turvallisemman tilan periaatteet, joiden tarkoituksena on taata ”jokaisen oikeus tulla kohdatuksi ja kohdelluksi yhdenvertaisesti” (Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry, 2020). Yhdessä näiden periaatteiden, vastuullisen tapahtumajärjestäjän, sekä jokaisen opiskelijan tietoisien ja kunnioittavan toiminnan kanssa on mahdollista vähentää seksuaalisen häirinnän ja ahdistelun ilmenemistä opiskelijatapahtumissa.

Opetushallitus on seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyyn keskittyvässä oppaassaan listannut toimintaohjeita peruskoulun ja toisen asteen oppilaitosten ammattilaisille, opiskelijoille ja huoltajille (Granskog ym., 2018). Myös korkeakouluista esimerkiksi Aalto-yliopiston (2023) nettisivuilta löytyy opiskelijaopas häirintätilanteisiin, jossa kerrotaan toimista häirinnän tai epäasiallisen kohtelun yhteydessä, mitä kyseiset termit tarkoittavat ja millaisia asioita ne kattavat, sekä sivujen lopusta löytyy linkkejä ja yhteystietoja. Lisäksi Turun yliopiston ylioppilaskunnan (TYY) nettisivuilla on kerrottu, miten TYY auttaa ja tukee muun muassa häirintää, ahdistelua ja muuta epäasiallista kohtelua kokeneita opiskelijoita. Vastaavanlaista julkisia toimintaohjetta liittyen erilaisiin häirintätapauksiin ei löydy Turun yliopiston erään laitoksen ainejärjestöltä (Nimetön häirintäyhdyshenkilö, 2026). Tällainen opas voisi olla tulevaisuudessa hyödyllinen, sillä se tukisi ja edistäisi opiskelijayhteisön kokonaisvaltaista hyvinvointia, turvallisuutta sekä viihtyvyyttä.

6.2 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksen tuloksissa nousi esille opiskelijoiden tyytymättömyys edunvalvonnan toimivuuteen ja luotettavuuteen. Mahdollisessa jatkotutkimuksessa voisi syventyä siihen, miksi luottamus edunvalvontaan horjuu, millaisia toimia sen vahvistaminen edellyttäisi ja millaiset tekijät vaikuttavat opiskelijoiden kokemukseen edunvalvonnan toimijoiden turvallisuudesta ja uskottavuudesta. Jatkotutkimuksessa voitaisiin myös laajentaa tutkimuksen otantaa niin, että aineistossa sukupuolten edustajia olisi yhtä suuret määrät. Tällöin tutkimuksen tuloksia olisi mahdollista yleistää laitoksen opiskelijoiden keskuudessa.

Lähteet

Aalto-yliopisto. (2023). *Tukea häirintätilanteisiin*. Aalto-yliopisto.

<https://www.aalto.fi/fi/opiskelijan-tukipalvelut/tukea-hairintatilanteisiin>

Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M., & Sommers, S. R. (2016). *Social psychology* (9th ed.). Pearson.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018) *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.

Council of Europe. (n.d.). *Harassment and sexual harassment*. Council of Europe.

<https://www.coe.int/en/web/gender-matters/harassment-and-sexual-harassment>

Finlex. (1889/39). Rikoslaki (39/1889) – 20 luku, 6 §: *Seksuaalinen ahdistelu*. Finlex.

https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1889/39-001 - chp_20__sec_5

Gråstén, A., & Kokkonen, M. (1.12.2020). LIITO 4/20: *Väkivaltaa, stressiä ja seksuaalista häirintää*. LIITO ry. <https://www.liito.fi/uutiset/liito-4-20-vakivaltaa-stressia-ja-s/>

Heikkinen, H. L. T. (2003). *Seksuaalinen ja sukupuolinen häirintä yliopistossa*.

Teoksessa V. Sunnari, J. Kangasvuo, H. L. T. Heikkinen & S. Kuorikoski (toim.), *Kohtaamisia kasvatuksen ja koulutuksen kentillä* (s. 145–164). Oulun yliopistopaino.

Hill, C., & Kears, H. (2011). *Crossing the line: Sexual harassment at school*. American Association of University Women.

<https://www.aauw.org/app/uploads/2020/03/Crossing-the-Line-Sexual-Harassment-at-School.pdf>

Juristiliitto. (19.2.2024). *Moni työssään seksuaalisesti häiritty vaikenee*. Juristiliitto.

<https://juristiliitto.fi/juristimedia-artikkelit/moni-tyossaan-seksuaalisesti-hairitty-vaikenee>

Keituri, S., & Räsänen, M. (2024). *Luokanopettajaopiskelijoiden kokemuksia opettajaan kohdistuvasta seksuaalisesta häirinnästä*. (Pro gradu -tutkielma). Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopisto JYX-arkisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstreams/7e89e3da-60f7-42c8-9796-4b802625438e/download>

- Klein, L., & Martin, S. L. (21.10.2021) *Sexual harassment of college and university students: A systematic review*. *Trauma, Violence & Abuse*, 22(4), 777-792.
<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1524838019881731>
- Kunnaala-Hyrkki, V., & Brunila, O.-P. (6.10.2020). *Kyselytutkimus voi tavoittaa laajan vastaajajoukon*. XAMK READ. <https://read.xamk.fi/2020/muu-kehittaminen/kyselytutkimus-voi-tavoittaa-laajan-vastaajajoukon/>
- Lehtiniemi, O., & Walta, L. (2022). *Opiskelijatapahtumien merkitys yhteisöllisyydelle opiskelijayhteisöissä* (Pro gradu -tutkielma). University of Oulu.
<https://oulurepo.oulu.fi/bitstream/handle/10024/21490/nbnfioulu-202211243633.pdf?sequence=1>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (9.6.2022). *Seksuaalinen häirintä*. MLL. Haettu 11.12.2025 osoitteesta <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/kiusaamisen-ehkaiseminen/seksuaalinen-hairinta/>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (28.10.2025). *Seksuaalinen häirintä netissä*. Nuortennetti. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/seksuaalinen-hairinta-netissa/>
- Mielenterveystalo. (6.5.2022). *Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan seuraukset*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/aggressio-vakivalta/seksuaalisen-hairinnan-ja-vakivallan-seuraukset>
- Minilex. (n.d.). *Rikoslaki ja seksuaalinen ahdistelu*. Minilex.
<https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-seksuaalinen-ahdistelu>
- Naisten Linja Suomessa ry. (7.1.2026). *Seksuaalinen häirintä*. Naisten Linja.
<https://naistenlinja.fi/seksuaalinen-hairinta/>
- National Crime Agency's CEOP Education Team. (n.d.). *Online sexual harassment*. CEOP Education. https://www.ceopeducation.co.uk/11_18/lets-talk-about/sexual-abuse/online-sexual-harassment/
- Newby, P. (2014). *Research Methods for Education*. (2nd ed.). Routledge.
- Niemi, J., & Kainulainen, H. (2018). *#MeToo: seksuaalinen häirintä ja laki*. Rikosuhripäivystys. <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-1-2018/metoo-seksuaalinen-hairinta-ja-laki/>
- Oikeusministeriö. (2023). *Seksuaalirikoslaki*.
<https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki>

- Pelastakaa Lapset ry., (n.d.). *Seksuaalinen häirintä netissä*. Pelastakaa Lapset.
<https://www.pelastakaaalapset.fi/tyomme/mita-teemme/lasten-suojeleminen/seksuaalivakivallan-ennaltaehkaisy/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/seksuaalinen-hairinta-netissa/>
- Päiviö, J. (2021) *Kun oppilaat eivät enää vaienneet – Me too-kampanjan aikainen uutisointi koulumaailmassa tapahtuvasta seksuaalisesta häirinnästä*. (Pro gradu – tutkielma). Turun yliopisto. UTUPub.
https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/151995/PÄiviöJ1_gradu.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry. (2020). *Yhdenvertaisuus ja turvallinen tila*. SOOL. <https://www.sool.fi/opiskelijalle/yhdenvertaisuus/>
- Tasa-arvolaki 609/1986. (1986). Finlex-tietokanta.
<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1986/609>
- Tasa-arvovaltuutettu. (n.d.). *Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä*. Tasa-arvo.fi. <https://tasa-arvo.fi/hairinta>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (14.11.2025). *Seksuaaliväkivalta*.
<https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/seksuaalivakivalta>
- Terveyskylä. (n.d.). *Mitä on seksuaaliväkivalta?*
<https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaalivakivalta/mita-on-seksuaalivakivalta>
- Turun yliopisto. (22.1.2025). *Kiusaaminen ja häirintä*. Turun yliopiston intranet.
<https://intranet.utu.fi/index/varhainen-tukeminen/Sivut/Kiusaaminen-ja-hairinta.aspx>
- Turun yliopiston ylioppilaslautakunta. (n.d.). *Häirintätilanteet*.
<https://www.tyy.fi/fi/jasenille/hairintatilanteet>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue. (n.d.). *Seksuaalinen häirintä ja seksuaalinen ahdistelu*. Varha.
<https://www.varha.fi/fi/palvelut/terveysasemapalvelut/seksuaalisuus/seksuaalinen-hairinta-ja-seksuaalinen-ahdistelu>
- Väestöliitto. (2025). *Seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta*.

<https://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/seksuaalinen-hairinta-ja-seksuaalivakivalta/>

Wood, L., Hofer, S., Kammer-Kerwick, M., Parra-Cardona, J. R., & Busch-Armendariz, N. (2018). *Sexual harassment at institutions of higher education: Prevalence, risk, and extent*. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(9-10), 4520-4544.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10676016/>

Liitteet

Liite 1. Strukturoidun kyselyn kysymykset, pakolliset kysymykset merkitty tähdillä

1. Sukupuoli *
 - a. Nainen
 - b. Mies
 - c. Jokin muu
 - d. En halua kertoa

2. Oletko kokenut seksuaalista häirintää ainejärjestösi järjestämissä opiskelijatapahtumissa? *
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En ole täysin varma

3. Jos olet kokenut ainejärjestösi järjestämissä opiskelijatapahtumissa seksuaalista häirintää, niin millaista kokemasi häirintä on ollut? Kuvaile kokemustasi itsellesi parhaaksi katsomallasi tavalla.

4. Onko kokemasi seksuaalinen häirintä muuttanut jollain tavalla osallistumistasi opiskelijatapahtumiin?
 - a. Kyllä
 - b. Ei

5. Miten kokemasi seksuaalinen häirintä on muuttanut osallistumistasi opiskelijatapahtumiin?

6. Oletko tehnyt erilaisia valintoja opiskelijatapahtumissa koettuasi seksuaalista häirintää?

- a. Kyllä
 - b. En
7. Jos olet tehnyt seksuaalista häirintää koettuasi erilaisia valintoja opiskelijatapahtumissa, millaisia ne ovat olleet?
8. Kerroitko kokemastasi seksuaalisesta häirinnästä jollekin, esimerkiksi ystävälle tai ainejärjestön edunvalvontatiimille?
- a. Kyllä
 - b. En
9. Kenelle kerroit kokemastasi seksuaalisesta häirinnästä ja edistikö se asiaa jollain tavalla?
10. Koetko, että sait apua tai tukea kokemaasi seksuaaliseen häirintään?
- a. Kyllä
 - b. Jotain siltä väliltä
 - c. En
11. Koetko tietäväsi, mille viralliselle taholle koetusta seksuaalisesta häirinnästä voi tai kuuluu kertoa? *
- a. Kyllä
 - b. En ole täysin varma
 - c. En